

Sotsiaalkaitseministri ja terviseministri 22. oktoobri 2024. a määruse nr 42 „Sotsiaal- ja tervisevaldkonna vabaühenduste toetamine“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Muudatusega täpsustatakse kindlasummalise makse alusel rahastatavate mitmeaastaste projektide puhul toetuse kinnikandmise korda. Kehtiva regulatsiooni kohaselt makstakse kindlasummalise makse korral toetus välja või loetakse ettemaksena saadud toetus kinnikantuks ehk tõendatuks alles pärast projekti lõpparuande kinnitamist. Mitmeaastaste projektide puhul tekitab see vajaduse kanda kohustustega kaetud eelarvevahendeid korduvalt järgmisse aastasse, kuid riigieelarve seaduse kohaselt on ülekandmine lubatud vaid ühel korral. Muudatusega võimaldatakse ettemaksena saadud toetuse kasutamist tõendada vahearuande esitamisega. See aitab vältida vastuolu riigieelarve reeglitega. Samas ei välista selline kord toetuse tagasiküsimist, kui projekti lõpuks kokkulepitud tulemusi siiski ei saavutata.

Toetuse saajate halduskoormus ei muutu või muutub väga vähesel määral, sest muudatuse tulemusena on nii toetuse saajal kui ka toetuse andjal vaja eelarve täitmises teha muudatus – toetuse saaja poolt loetakse saadud toetus tuluks ja toetuse andja saab ettemakse lugeda kuluks. Toetuse saajaid teavitatakse korra muutusest vahearuande kinnitamisel.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Maris Mälzer (maris.malzer@sm.ee), välisvahendite osakonna juhataja Marilin Sternhof (marilin.sternhof@sm.ee) ja eelarveprotsessi juht Sirli Jurjev (sirli.jurjev@sm.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee). Eelnõu on keeleteoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteoimetaja Virge Tammaru (tel 5919 927, virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses, kuid võrreldes kehtiva määrusega uusi andmete kogumise ja töötlemise võimalusi ette ei nähta, mistõttu algses määruse seletuskirjas esitatud mõjuhinnangut ei korrata.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 täiendatakse § 7 lõiget 3, lisades tingimuse, et kindlasummalise makse alusel rahastatavate mitmeaastaste projektide puhul loetakse saadud ettemakse tõendatuks vahearuande esitamisega. Muudatus ei välista siiski toetuse (osalist) tagasinõudmist, kui taotluse rahuldamise otsusega lubatud tulemust projekti lõpuks ikkagi ei saavutata. Muudatus tagab riigieelarves vabaühenduste toetamiseks planeeritud vahendite kasutamise, arvestades riigieelarve arvestuspõhimõtteid.

Punktiga 2 nähakse ette eelnõu muudatuste tagasiulatuv rakendamine alates 1. jaanuarist 2025 kindlasummalise makse alusel toetatud projektidele puhul. Muudatus rakendub sisuliselt alles 2026. aasta alguses, kui esitatakse enamik 2025. aasta lõpu seisuga vahearuannetest. Tagasiulatava rakendamise säte on vajalik, sest see kohaldub 2025. aasta tehtud tegevuste suhtes juba esitatud või esitatavale aruandele.

3. Määruse muudatuse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega, välja arvatud juhul, kui toetuse andmine on käsitatav vähese tähtsusega abina.

4. Määruse mõjud

Tegemist on tehnilise muudatusega, millel puudub oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, võrdsetele võimalustele, keskkonnale, majandusele, riigi julgeolekule ja välissuhetele.

Toetuse saajal ja toetuse andjal on aruandeperioodi tuludes ja kuludes samad summad vastavalt toetuse saaja poolt aruandes kajastatule. Muudatuse positiivne mõju riigieelarvele seisneb selles, et aruandeperioodi ettemakse lugemine tõendatuks aruande esitamisel loob aluse ettemakse kajastamiseks riigieelarves kuluna ja lihtsustab ettemaksete kasutamise tõendamist, samas säilib endiselt võimalus nõuda toetus tagasi, kui projekti tulemusi projekti lõpuks ei saavutata. Seetõttu ei suurene riigieelarve riskid, vaid paraneb toetuste kasutamise efektiivsus.

Muudatus vähendab halduskoormust ja lihtsustab eelarve planeerimist. Kehtiva korra kohaselt tehakse toetuse saajatele lepingujärgseid ettemakseid igal aastal, kuid kulud loetakse tekkepõhiselt abikõlblikuks (ehk kulukanne tehakse) alles toetusperioodi lõpus. See tekitab olukorra, kus väljamaksed (kassa) ja kulude tekkimine on ajaliselt nihkes ning eelarvet tuleb planeerida topeltvaates.

Kuna ettemakse ja kuluarvestuse vaheline periood võib ulatuda pooleteise aastani, tekib vajadus planeeritud vahendeid korduvalt järgmistesse aastatesse üle kanda. Riigieelarve reeglid piiravad aga ülekandmise arvu, mis tekitab riski, et eraldatud vahendid aeguvad ja kulude katmiseks tuleb leida lisavahendeid jooksvast eelarvest.

Muudatuse tulemusena saab kulu kajastada ettemaksega samas perioodis vahearuande alusel. See sünkroniseerib kassapõhise ja tekkepõhise eelarvestamise, kaotab vajaduse vahendite mitmekordseks ülekandmiseks ning maandab riski, et projektile mõeldud vahendeid ei ole võimalik eelarveaasta lõppedes kasutada.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Tegemist on tehniliste muudatustega, mis ei too riigieelarvele kaasa lisakulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ning e-posti teel arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele, Vabaühenduste Liidule ja organisatsioonidele, kes on Sotsiaalministeeriumi strateegilised partnerid.